

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2025-09-15 i mål nr M 1193-25, se bilaga A

PARTER

Klagande

E.F.

Motpart

1. Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommun
2. Boarps Snickerifabrik AB

SAKEN

Klagomål avseende utsläpp från avloppsanläggning på fastigheten X i Båstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom och undanröjer Miljö- och byggnadsnämndens i Båstads kommuns beslut den 22 oktober 2024

(dnr M2024-312) samt återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt behandling.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E.F. har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och undanröja nämndens beslut samt återförvisa ärendet till nämnden och förklara att nämnden ska inleda tillsyn. I andra hand har hon yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förbjuda fastighetsägaren till fastigheten X att fortsättningsvis nyttja avloppsanläggningen.

Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Boarps Snickerifabrik AB har beretts möjlighet att svara på överklagandet, men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg.

E.F.

Mark- och miljödomstolen har inte tillämpat miljöbalkens regelsystem vad gäller nödvändiga försiktighetsmått och framtida risker. I stället utgår domstolen endast från vattenkvaliteten. Eurofins Environment Testing Sweden AB:s (Eurofins) provtagning av dricksvatten den 1 september 2023 är en giltig analysrapport eftersom temperaturen vid ankomsten till laboratoriet är godkänd.

När det ansöktes om tillstånd för avloppsanläggningen 2014 uppgav sökanden att närmaste borrhade brunn var belägen 50 meter bort och på 80 meters djup. Hennes borrhade brunn, som ligger cirka 25 meter bort och endast är cirka 30 meter djup, redovisades inte. Den tidigare ägaren av hennes fastighet fick inte heller möjlighet att yttra sig över ansökan.

Fyra fastigheter är anslutna till avloppsanläggningen, vilket innebär en större belastning. Nämnden borde därmed ha tillämpat en mer försiktig hållning. I praxis och vägledningar anges ofta att skyddsavståndet i sådana fall bör uppgå till upp emot 100 meter. Ingen markundersökning har gjorts i ärendet. Avloppsanläggningen utgörs inte av täta tankar.

Till stöd för sin talan har E.F. inkommit med bland annat borrbevis, vattenprovsresultat, utlåtande från Eurofins, karta och fotografier.

Nämnden

Tillståndsprövningen avseende den aktuella avloppsanläggningen grundades på Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2006:7) om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten och avsåg normal skyddsnivå för hälsa och miljö. I samband med prövningen bedömdes att den föreslagna lokaliseringen och reningstekniken uppfyllde kraven i miljöbalken och inte innebar någon risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Efter färdigställandet inkom kvalitetsförsäkran och fotodokumentation från entreprenören. Miljöavdelningen konstaterade, efter granskning, att anläggningen var utförd i enlighet med tillståndet och kunde tas i bruk. Det saknas därmed grund för påståenden om att anläggningen skulle vara felplacerad eller utförd i strid med beslutet.

Efter klagomål fick den entreprenör som anlagt avloppsanläggningen i uppdrag att genomföra en okulär besiktning av samtliga anläggningsdelar och ta fram en uppdaterad situationsplan samt höjd- och nivåuppgifter. Av underlaget framgår att anläggningen fungerar normalt och att avståndet mellan infiltrationsbrunnen (som är den punkt dit det renade avloppsvattnet leds från de täta behållarna) för efterföljande infiltration och klagandens dricksvattenbrunn är minst 40 meter. Situationsplanen visar placeringen för behållarna ProACT, InterACT och FlorACT samt utsläppspunkten till infiltrationsbädden på fastigheten X. De delar av anläggningen i situationsplanen som benämns ProACT, InterACT och FlorACT utgör täta behållare där en initial rening av spillvattnet sker. Först därefter leds det delvis renade vattnet vidare till den efterpolerande infiltrationsbädden där en sekundär rening sker, genom

vidare infiltration av vattnet genom marklagret innan det når grundvattnet. Klagandens uppmätta avstånd avser sannolikt inte infiltrationsbäddens faktiska utsläppspunkt, utan snarare någon av de tidigare reningsstegen. Det finns därför inte stöd för antagandet att infiltrationsanläggningen är placerad närmare brunnen än vad som framgår av situationsplanen, och det finns därmed ingen saklig grund för att ifrågasätta skyddsavståndet.

När klaganden tog prov på sitt dricksvatten hade hon en egen otillåten avloppsanläggning placerad nära sin dricksvattenbrunn. Den äldre avloppsanläggningen låg på andra sidan bostadshuset, i samma höjdnivå som dricksvattenbrunnen, på ett avstånd om cirka 25 meter. Enligt SGU:s kartvisare är jorddjupet i området begränsat till cirka 0–1 meter till berg, vilket innebär risk för bakfall från den anläggningen mot brunnen. Jordmaterialet är dessutom grovt, vilket ytterligare ökar risken för spridning. Vid miljöavdelningens tillsyn 2023 bedömdes även slamavskiljaren vara i dåligt skick. Det framstår som minst lika sannolikt att den obefintliga reningen av klagandens eget avloppsvatten har påverkat brunnsvattnet negativt som att påverkan skulle härröra från avloppsanläggningen på fastigheten X.

Miljöbalkens system bygger på att en tillståndsprövad och korrekt utförd anläggning, som vid tillsyn konstateras fungera normalt, inte utan starka skäl ska bli föremål för ingripande enbart på grund av teoretiska riskantaganden. Att i ett sådant läge kräva ombyggnation, förbud eller långtgående utredningsåtgärder skulle strida mot proportionalitetsprincipen i 2 kap. 7 § miljöbalken eftersom nyttan av sådana åtgärder inte står i rimlig proportion till kostnaderna när någon bestående eller aktuell risk inte är visad. För att en risk enligt miljöbalken ska anses föreligga krävs antingen att olägenheten är bestående, återkommande eller att det finns ett styrkt orsakssamband mellan verksamheten och påverkan. Inget av detta har visats i målet.

Nämnden har till stöd för sin talan lämnat in handlingar avseende såväl avloppsanläggningen på fastigheten X som det enskilda avloppet på klagandens fastighet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd är skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av miljöbalkens hänsynsregler iakttas och skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art eller omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Så snart det finns skäl att anta att en åtgärd eller verksamhet kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön ska den som avser att vidta åtgärden eller verksamheten utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Redan risken för olägenhet ska beaktas. En följd av denna försiktighetsprincip kan sägas vara att bevisbördan kastas om från den som riskerar att drabbas av olägenhet till den som vidtar en åtgärd eller bedriver en verksamhet att visa att tillräckliga åtgärder och försiktighetsmått till skydd för människors hälsa och miljön vidtas. (Se 2 kap. 1–3 §§ miljöbalken och prop. 1997/98:45 Del 1 s. 210.)

Utsläpp av avloppsvatten är sådan miljöfarlig verksamhet som faller under de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken. Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras. Det krävs tillstånd för att inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till. (Se 9 kap. 1 och 7 §§ miljöbalken samt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.)

Det är nämnden som genom sin tillsyn ska säkerställa syftet med miljöbalken och de föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Med tillsyn avses att nämnden bland annat ska, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. I sin tillsynsverksamhet bör nämnden i varje enskilt fall relatera skyddsåtgärder beträffande hälso- och miljöskydd för den enskilda anordningen till en

normal eller hög skyddsnivå. Bedömningen av vilken skyddsnivå som behövs bör göras utifrån naturgivna och andra förutsättningar för området i fråga. Därutöver bör förhållandena på fastigheten beaktas. Horisontellt skyddsavstånd från avloppsanordning till dricksvattentäkt bör motsvara grundvattnets transportsträcka under minst två till tre månader vid maximalt vattenuttag; avståndet bör dock aldrig understiga 20 meter. (Se 26 kap. 1 § miljöbalken och Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten, HVMFS 2016:17.)

Av praxis framgår att det vid en bedömning av vilka krav som ska ställas på utsläppet från en avloppsanläggning normalt sett är förhållandena vid anläggningens utsläppspunkt som bedöms, varvid den omgivande markens beskaffenhet behöver beaktas. (Se bland annat Mark- och miljööverdomstolens domar den 31 januari 2014 i mål nr M 2137-13 och den 23 mars 2017 i mål nr M 5822-16.) Det finns exempel på att ett så kallat växtreningsverk inte kunde anses uppfylla de krav för hög skyddsnivå som var påkallade på platsen sett till de geohydrologiska förhållandena och placeringen i närheten av klagandens dricksvattenbrunn. Mark- och miljööverdomstolen kom då fram till att det inte var fråga om ett slutet system, eftersom en del av anläggningen bestod av en damm om cirka 30 kvm med en öppen vattenspegel. (Se Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 januari 2017 i mål nr M 5452-16.)

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Frågan är om nämnden haft grund för att avsluta tillsynsärendet utan vidare åtgärd, dvs. om nämnden på tillgängligt underlag korrekt bedömt att avloppsanläggningen på fastigheten X inte riskerar att medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Ett av de analysresultat som klaganden lämnat in till nämnden visar att vattnet i hennes dricksvattenbrunn varit otjänligt utifrån en mikrobiologisk bedömning. Av utredningen framgår att provets temperatur vid inlämning avvek marginellt från rekommenderat intervall och att temperaturen om elva grader inte bör ha haft någon väsentlig påverkan på analysresultatet. Det finns ingen anledning att ifrågasätta detta. Klagandens anmälan till nämnden var därför befogad.

Mark- och miljööverdomstolen anser vidare att det finns flera brister i nämndens utredning som hindrar en korrekt bedömning av om påverkan på dricksvattenbrunnen skulle kunna härröra från avloppsanläggningen på fastigheten X eller inte.

Till att börja med är till exempel strömningsriktningen och grundvattenförhållandena på platsen inte klarlagda. De omständigheter som nämnden har kopplat till risken för påverkan från klagandens egen avloppsanläggning, nämligen att jorddjupet i området är begränsat med 0–1 meter till berg och att jordmaterialet är grovt, är dessutom lika relevanta vid bedömningen av risken för påverkan från avloppsanläggningen på fastigheten X. Det finns alltså flera riskfaktorer kring markförhållandena på denna plats och bedömningen bör som utgångspunkt ske utifrån vad som anges i Havs- och vattenmyndighetens vägledning kring skydd av dricksvatten.

De uppenbara skillnaderna mellan inlämnade situationsplaner från tillståndsgivningen 2014 och från uppdaterad situationsplan i samband med klagomålet/tillsynen 2024 borde också ha föranlett nämnden att vidta ytterligare utredningsåtgärder, särskilt då avloppsanläggningen placerats närmare klagandens dricksvattenbrunn. Det är tydligt att anläggningen inte är lokaliserad i enlighet med tillståndet, vilket innebär att det går att ifrågasätta om det finns ett giltigt tillstånd för den anläggning som nu finns på platsen.

Det är dessutom oklart var anläggningens utsläppspunkt är belägen och vad denna består av. I tillståndet anges att anläggningen ska utformas i enlighet med insända ritningar och placeras enligt viss markering. Det ska också finnas provtagningsmöjlighet på utgående vatten efter rening. I beslutet anges att utsläpp efter FlorACT sker till befintlig infiltration. Av situationsplanen som bifogats beslutet framgår i stället att avloppsvattnet släpps ut till en markbädd. I den uppdaterade situationsplanen från 2024, som alltså lämnats in i samband med tillsynen, finns ingen markbädd eller infiltration inritad. Det anges däremot att det finns en infiltrationsbrunn ”sen gammalt” på en annan plats på fastigheten och en markering som leder till en punkt norr om fastighetsgränsen. Avståndet från denna punkt till klagandens dricksvattenbrunn är angiven till cirka 33 meter. Det framgår inte om det är den punkten som avser

anläggningens utsläppspunkt. Det är viktigt att klarlägga dessa förhållanden, särskilt med beaktande av att tillståndsprövningen skedde utan att någon hänsyn togs till klagandens närliggande dricksvattenbrunn. Därutöver behöver det beaktas att det är fråga om en relativt hårt belastad avloppsanläggning eftersom den tar hand om avlopp från fyra fastigheter liksom att det kan finnas eventuella nivåförändringar av grundvattnet till följd av anläggningens utsläpp.

Därtill kommer att det verkar finnas flera kritiska punkter i anläggningen som till exempel flera öppna ytor och pumpar. Av bilaga till tillståndsansökan beskrevs exempelvis den sista ACT-komponenten, FlorACT, som en grund damm, vilket bekräftas av inlämnade fotografier. Det är osäkert om denna komponent verkligen är tät och inte infiltrerar i mark. Anläggningens konstruktion finns inte närmare beskrivet i handlingarna och de fotografier som tagits i samband med anläggandet visar snarare på en otät konstruktion med träväggar och sand i botten. Det finns inte heller klargjort i handlingarna hur denna grunda konstruktion fungerar vid kraftigt regn, snö och kallare klimat. Mark- och miljööverdomstolen vill här även erinra om att tillverkaren av den aktuella anläggningen uppgivit att det är en annan anläggningsdel, ReACT, som tar hand om patogener. Denna del saknas i den nuvarande avloppsanläggningen. Med hänsyn till bland annat hur många fastigheter som är anslutna till anläggningen och dess ålder finns det även anledning att utreda hur slamtömning har skett.

Sammantaget innebär det som har kommit fram i målet att nämnden inte haft tillräcklig grund för bedömningen att avloppsanläggningen på fastigheten X inte medför någon skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det är först när samtliga relevanta faktorer är klarlagda som det går att bedöma detta. Det är också först då möjligt att bedöma vilka krav på åtgärder som eventuellt kan anses rimliga att rikta mot verksamhetsutövaren. Det ankommer på nämnden att se till att utredningen kompletteras med de uppgifter som behövs för en korrekt bedömning i ärendet.

Med hänsyn till det som anförts ska mark- och miljödomstolens dom ändras och nämndens beslut undanröjas samt ärendet återförvisas till nämnden för fortsatt behandling.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Petra Bergman, referent, tekniska rådet Yvonne Eklund samt hovrättsrådet Maria L. McMurray.

Föredragande har varit Lovisa Falkesjö.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2025-09-15
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1193-25

PARTER

Klagande

E.F.

Y

Ombud: L.T.

Motpart

1. Båstads kommun, Miljö- och byggnadsnämnden
269 80 Båstad

2. Boarps Snickerifabrik AB

X

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2025-01-31 i ärende nr 36039-2024, se bilaga 1
(underbilaga 1/sidan 4 här utelämnad)

SAKEN

Klagomål avseende utsläpp från avloppsanläggning på fastigheten X Båstad
kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.
2. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om ersättning för kostnader i målet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Dok.Id 780849

Postadress

Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress

Kungsgatan 8

Telefon

0470-560 100

E-post: mmd.vaxjo@dom.se

www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

Expeditionstid

måndag – fredag
08:30–16:00

BAKGRUND

E.F. gjorde i mars 2024 en anmälan till miljöavdelningen hos Båstads kommun om att hon efter provtagning av dricksvatten fått analys svar som visade att vattnet på hennes fastighet Y var otjänligt på grund av förhöjda halter av E. coli och koliforma bakterier. Hon uppgav att den dåliga vattenkvaliteten kunde bero på det avloppsvatten som släpps ut från bioreningsverk på grannfastigheten X.

Miljö- och byggnadsnämnden i Båstads kommun (nedan nämnden) beslutade den 22 oktober 2024 (dnr M2024-312) att avskriva klagomålsärendet om misstänkt förorenad dricksvattenbrunn på fastigheten Y. I beslutet antecknade nämnden bland annat följande. E.F. skickade in två analysrapporter av vattenkvaliteten på hennes enskilda vatten. Den ena analysrapporten från den 1 september 2023 visar att vattnet är otjänligt med avseende på halten E. coli och koliforma bakterier. Den andra analysrapporten från den 19 januari 2024 visar däremot att vattnet är tjänligt. Den 10 juli 2024 inkom Wiwa Byggtreprenad till miljöavdelningen med en ny situationsplan över avloppsanläggningen på X. Bolaget informerade om att en okulär besiktning gjorts av anläggningens olika delar och att den bedömdes fungera korrekt. Av situationsplanen framgår att utsläppspunkten från avloppsanläggningen, till en infiltrationsbädd, är belägen ca 50 meter från E.F:s dricksvattenbrunn. Miljöavdelningen har den 15 augusti 2024 informerat E.F. om att avdelningen, för att kunna gå vidare i ärendet, behöver få in analysresultat från fler provtagningar som visar att dricksvattnet är otjänligt på grund av för höga halter e-colibakterier, samt uppgifter som visar att hennes vattenbrunn är tät och en beskrivning av hur hon kan säkerställa att det egna utsläppet av avloppsvatten på hennes egen fastighet inte har påverkat vattenkvaliteten i hennes dricksvattenbrunn negativt. Inga sådana uppgifter har inkommit. E.F. har däremot begärt att miljöavdelningen ska ompröva det miljötillstånd som avloppsanläggningen på fastigheten X har, eftersom den enligt henne är placerad närmare hennes dricksvattenbrunn än vad som angavs vid tillståndsansökan 2014. *Skäl för beslut* – Det senaste vattenprovet

visade att det inte längre finns några förhöjda bakteriehalter i brunnsvattnet. E.F. har inte heller lämnat in något annat prov än det senaste (som var tjänligt) som kan tyda på att det finns ett samband mellan den tidigare föroreningen och den aktuella avloppsanläggningen. Eftersom nämnden bedömer att det inte finns tillräckliga skäl att tro att miljöbalkens regler har överträtts eller att det finns risk för negativ miljöpåverkan beslutar nämnden att inte inleda tillsyn.

E.F. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Skåne län (nedan länsstyrelsen) som den 31 januari 2025 avslog överklagandet.

E.F. har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

E.F. yrkar att mark- och miljödomstolen i första hand ska återförvisa målet till miljö- och byggnadsnämnden och förklara att nämnden ska inleda tillsyn. I andra hand yrkar hon att domstolen ska förbjuda fastighetsägaren till Båstad X att fortsättningsvis nyttja den på sistnämnda fastigheten installerade avloppsanläggningen. Hon yrkar dessutom ersättning för kostnaderna i målet.

Som grund för yrkandena säger hon bland annat följande. Avloppsanläggningen på fastigheten Båstad X har placerats på en av kommunen icke godkänd plats.

Anläggningen är uppförd i strid med tillståndet.

Avståndet mellan avloppsanläggningen och den på hennes fastighet borrhade brunnen är endast ca 25 meter. Fyra olika fastigheter är anslutna till avloppsanläggningen.

Förutom att avloppsanläggningen på X är felplacerad ligger den också högre än dricksvattenbrunnen på Y och grundvattnet rinner härutöver från avloppsanläggningen i riktning ned mot brunnen.

Avloppsanläggningen är vidare placerad cirka 3 meter från en grusväg och endast cirka 7 meter från hennes fastighet.

Den nya situationsplan som Wiwa Byggentreprenad översänt till nämnden den 10 juli 2024, cirka 10 år efter det att anläggning togs i bruk, återger inte de korrekta avstånden mellan avloppsanläggningen och den på hennes fastighet borrhade brunnen.

Skyddsavståndet (avståndet mellan avloppsanläggningen och den borrhade brunnen) är för litet och det finns en uppenbar risk att avloppsanläggningen påverkar dricksvattnet.

Länsstyrelsen synes inte ens ha prövat hennes påstående om att avloppsanläggningen lagts på annan plats än den av kommunen godkända.

Redan det faktum att avloppsanläggningen är felplacerad i förhållande till ansökan om att få anlägga avloppsanläggningen borde innebära att nämnden skulle ha inlett tillsyn enligt miljöbalken. Att skyddsavståndet (avståndet mellan avloppsanläggningen och den borrhade brunnen) är för litet skulle också ha inneburit en skyldighet att inleda tillsyn.

Genom att placera avloppsanläggningen endast cirka 25 meter från hennes borrhade dricksvattenbrunn har ägaren av fastigheten X inte vidtagit de skyddsåtgärder och försiktighetsmått och de begränsningar som ägaren har varit skyldig att göra för att motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö.

Det kan inte uteslutas att det finns en uppenbar risk för att avloppsanläggningen påverkar vattenkvaliteten i den borrhade brunnen. Denna risk är givetvis en olägenhet för henne enligt 9 kap. 3 miljöbalken. Nämnda lagrum innefattar även störningar som inte är av sådan karaktär att de kan visas vara direkt hälsoskadliga, men som ändå påtagligt inverkar på människors psykiska välbefinnande. Av lätt

insedda skäl är en avloppsanläggning som placerats i strid med beviljat tillstånd och som endast är anlagd cirka 25 meter från hennes dricksvattenbrunn en olägenhet för henne.

Under alla förhållanden ska ägaren till X förbjudas att fortsättningsvis nyttja den installerade avloppsanläggningen.

Till överklagandet har E.F. fogat ritning och bilder.

Miljö- och byggnadsnämnden anser att överklagandet ska avslås och uppger bland annat följande. Av kvalitetsförsäkran (inkom den 19 maj 2017) framgår att avloppet har anlagts i enlighet med ansökan. Granskningsintyg har upprättats den 29 maj 2017. Nämnden bedömer att avloppsanläggningen har placerats på en godkänd plats och att den är anlagd i enlighet med tillståndet.

Till yttrandet har nämnden fogat kvalitetsförsäkran och granskningsintyg.

Miljö- och byggnadsnämnden tillägger bland annat följande. På miljöavdelningens begäran gjorde den entreprenör som 2014 installerat avloppsanläggningen en okulär besiktning av avloppsanläggningen den 10 juli 2024. Entreprenören skickade även in en situationsplan. Avloppsentreprenören bedömde vid besiktningen att anläggningen fungerar som avsett. Av situationsplanen framgår att utsläppspunkten från avloppsanläggningen, till en infiltrationsbädd för efterpolering, är belägen ca 50 meter från E.F:s dricksvattenbrunn. Miljöavdelningen har den 15 augusti 2024 informerat klaganden att nämnden, för att kunna gå vidare i ärendet, behövde få in nya analysresultat från fler provtagningar av hennes dricksvatten där analyssvaren visar att det är otjänligt på grund av för höga halter e-colibakterier, samt uppgifter som visar att hennes vattenbrunn är tät, så att till exempel dagvatten inte kan tränga in och kontaminera vattnet, och en beskrivning av hur klagande kan säkerställa att det egna utsläppet av avloppsvatten från hennes egen fastighet inte har påverkat vattenkvaliteten i dricksvattenbrunnen negativt. Inga sådana uppgifter skickades in.

Nämnden ansvarar för att utöva tillsyn men är inte skyldig att inleda tillsyn om det inte finns tillräckliga skäl eller risk för skada. Det behöver finnas tillräckliga skäl att anta att miljöbalkens regler har överträtts eller att det finns risk för negativ miljöpåverkan. Nämnden bedömer inte att det framkommit något nytt. Klagande har endast påpekat att avloppsanläggningen skulle vara placerad för nära hennes brunn.

Nämnden vill tydliggöra att den del av grannfastighetens avloppsanläggning som är närmast E.F:s dricksvattenbrunn utgörs av täta tankar där rening av avloppsvattnet sker och det renade vattnet leds sedan vidare till efterpolering i en infiltrationsbädd belägen cirka 50 meter från klagandes dricksvattenbrunn. Nämnden kvarstår i sin bedömning att E.F. inte inkommit med några uppgifter som visar att vattnet i brunnen är otjänligt, det senaste vattenprovet visar att kvaliteten är tjänlig. Klagande har heller inte inkommit med något annat underlag som skulle tyda på att grannens avloppsanläggning påverkar hennes vattenbrunn negativt.

Till yttrandet har nämnden fogat en situationskarta samt fotografier.

Boarps Snickerifabrik AB yttrar bland annat att avloppet är enligt Wiwa Bygg entreprenad placerat efter kommunens anvisning.

E.F. invänder enligt följande. Hon vidhåller att avloppsanläggningen ligger på annan plats än vad ansökan utvisade. Felplaceringen är en sådan olägenhet som anges i 9 kap. 3 § miljöbalken.

Ansökan/anmälan om inrättande av avloppsanordning innehåller felaktiga uppgifter då det där anges ett avstånd om 50 meter till hennes vattenbrunn samt att brunnen skulle ha ett djup om 80 meter. Hennes borrhäls brunn är endast 30 meter djup och ligger endast cirka 25 meter från avloppsanläggningen.

Den situationsplan som nämnden gett in i målet (se aktbilaga 20) är inte den som utgjort underlag när kommunen godkände placeringen av avloppsanläggningen. Den korrekta och av kommunen godkända situationsplanen har hon givit in (se aktbilaga 7). Av lätt insedda skäl kan en i efterhand upprättad situationsplan inte utgöra underlag för domstolens bedömning.

Det ska än en gång framhållas att varken kommunen eller länsstyrelsen valt att kommentera eller analysera hennes påstående om att avloppsanläggningen placerats på en av kommunen icke godkänd plats. Anläggningen är dessutom placerad ovanför hennes dricksvattenbrunn, det vill säga att vid kraftigt regn rinner regnvattnet mot hennes dricksvattenbrunn på grund av höjdskillnaden. Skyddsavståndet är dessutom för litet och det finns därför en uppenbar risk för att avloppsanläggningen påverkar dricksvattnet.

Det föreligger objektivt sett en olägenhet för människors hälsa och en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Även om det skulle visa sig att störningen inte är direkt hälsoskadlig så inverkar den påtagligt på människors psykiska välbefinnande.

Till yttrandena har E.F. fogat en karta samt ansökan/anmälan om inrättande av avloppsanordning.

BESLUT AV MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Mark- och miljödomstolen har i beslut den 14 augusti 2025 avslagit ett yrkande från E.F. om att rätten ska företa syn på aktuell plats. I beslutet har domstolen förelagt henne att inkomma med preciserat yrkande vad gäller ersättning för kostnader i målet samt rättsligt stöd för yrkandet. Vidare har domstolen förelagt henne att slutföra talan i målet. Någon komplettering har inte inkommit från E.F..

UTREDNING HOS NÄMNDEN

Miljö- och hälsoskyddsinspektör hos Båstads kommun har den 7 maj 2014 lämnat tillstånd att anlägga en ny avloppsanläggning på fastigheterna Segeltorp Z, Å, Ä och X. I beslutet antecknades bland annat följande. Anläggningen ska utformas i enlighet med insända handlingar och placeras enligt markering på bifogad ritning.

En person hos Wiwa Byggentreprenad har i kvalitetsförsäkran/egenkontroll (inkom till nämnden den 19 maj 2017) angett bland annat följande. Anläggningen färdigställd den 28 september 2014. Avloppsanordningen är utförd helt enligt insänd anmälan/ansökan om meddelat beslut. Anordningen är utförd helt enligt lägningsanvisningar från tillverkaren. – Försäkran är undertecknad av sökanden, vilken godtar entreprenörens redogörelse.

Miljö- och hälsoskyddsinspektör, Båstads kommun, har i skrivelse, den 29 maj 2017, antecknat bland annat följande. Granskningsintyg för avloppsanläggning på Segeltorp Z, Å, Ä och X. Kvalitetsförsäkran och fotodokumentation från avloppsanläggning på rubricerad fastighet har inkommit. Miljöavdelningen har inget att erinra och anläggningen kan nu tas i bruk.

En person hos Wiwa Byggentreprenad AB har i mejl den 10 juli 2024 till miljö- och hälsoskyddsinspektör hos kommunen sagt bland annat följande. Här kommer ny skiss på avloppet med grannens brunn inritad. Bolaget har även mätt höjder på mark och vattennivå i infiltrationsbrunnen. Vidare kontrollerades även om det skulle kunna förekomma läckage från någon del i anläggningen. Inga sådana iakttagelser kunde göras utan allt ser normalt ut med vattennivåer m.m.

Miljöchefen vid Båstads kommun har i mejl den 15 augusti 2024 till klagandens ombud sagt bland annat följande. E.F. skriver i sin klagomålsanmälan att störningen pågått sedan september 2023. Avloppsanläggningen på X har varit i bruk sedan slutet av 2014 och miljöavdelningen har inte tidigare fått indikationer på att vattnet från dricksvattenbrunnen på Y skulle ha

höga halter av e. coli. Efter begäran från miljöavdelningen har den entreprenör som anlagt avloppsanläggningen på X gjort en besiktning av anläggning och inte upptäckt några läckor eller annat som skulle kunna indikera att den inte fungerar som avsett. Värt att tillägga är att E.F. själv haft en icke godkänd avloppslösning fram till slutet av mars 2024.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Nämnden har haft skäl för att avsluta tillsynsärendet

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning gällande att nämnden har gjort en tillfredsställande utredning.

Utredningen i målet visar inte att det är fråga om någon olägenhet för människors hälsa eller miljön till följd av avloppsanläggningen på X (9 kap. 3 § miljöbalken). Detta gäller även om anläggningen är placerad i förhållande till E.F:s fastighet på det avstånd som hon uppgett. Anledningen är att den senaste gjorda provtagningen av dricksvattnet från hennes vattenbrunn inte visar på att det till följd av E. coli och koliforma bakterier skulle vara otjänligt. Det prov som tagits tidigare inlämnades med alldeles för hög temperatur och kan inte tillmätas något större värde. Nämnden har därför haft fog för att avsluta tillsynsärendet utan ytterligare åtgärder (26 kap. 9 § miljöbalken). Överklagandet ska alltså avslås.

Ersättning för kostnader i målet

Enligt 5 kap. 1 § första stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar (LOM) ska i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen lagen (1996:242) om domstolsärenden (ÄL) tillämpas, om inte annat föreskrivs. Enligt 32 § ÄL får domstolen förplikta ena parten att ersätta den andra parten för dennes kostnader i målet.

När det gäller ersättning för rättegångskostnader framgår dock av 5 kap. 1 § andra stycket LOM att 32 § ÄL inte ska tillämpas. I mål som handläggs enligt ÄL, vilket

detta mål görs, föreligger rätt till ersättning endast om det föreskrivs för den särskilda ärendetypen. Någon sådan föreskrift finns inte för nu aktuell måltyp och det går därför inte att bifalla E.F:s yrkande om ersättning för rättegångskostnader. Vidare är hon den s.k. tappande parten i och med att hennes överklagande avslås (18 kap. 1 § rättegångsbalken). Med hänsyn till det anförda ska hennes yrkande i denna del avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 6 oktober 2025.

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Catharina Ogenblad.